

Minister
Rozwoju

Data: 22 lipca 2020
Znak sprawy: DMP-III.421.91.2020

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo z 26 czerwca 2020 r. w sprawie sytuacji przedsiębiorców w związku z epidemią Covid-19, nawiązujące do odpowiedzi Ministerstwa Rozwoju udzielonej 4 czerwca 2020 r., uprzejmie dziękuję Panu Rzecznikowi za dalsze zainteresowanie sprawami polskiej gospodarki i przekazuję poniższe informacje.

W odniesieniu do postulatu jednolitego aktu prawnego dedykowanego wyłącznie przedsiębiorcom, należy podkreślić, że jednym z priorytetów reakcji na epidemię było jak najszybsze dostarczenie środków wsparcia dla polskich firm mających poważne niedobory płynności finansowej. Należało to uczynić w sposób sprawny, a kwestia obranej techniki legislacyjnej nie miała – przynajmniej z punktu widzenia odbiorców wsparcia – charakteru pierwszorzędny. Proszę też przy tym pamiętać, że rząd nie mógł, już na tym najwcześniejszym etapie, zignorować wezwań od pomoc od przedstawicieli różnych dziedzin życia zagrożonych negatywnym wpływem epidemii. Zdajemy sobie sprawę, że szybkie tempo prac, towarzysząca im presja oraz brak danych co do tego jak dalej rozwinie się sytuacja pandemiczna, a co za tym idzie gospodarcza, mogła mieć swój – całkowicie niezamierzony – skutek uboczny w postaci pewnych niedociągnięć legislacyjnych. Niestety strona rządowa nie miała jednak komfortu czasu, pełnej informacji czy też możliwości prowadzenia szerokich konsultacji. Biorąc to wszystko pod uwagę, trudno jest teraz stawiać zarzuty, które za punkt odniesienia mają nie konkretną i niedoskonałą rzeczywistość z marca 2020 r., lecz ponadczasowe idee teorii prawa (jakkolwiek słuszne).

Staraliśmy się jednak, by całość zagadnień związanych z rozwiązaniami dla przedsiębiorców dostępna była na stronie: <https://www.gov.pl/web/tarczaantykryzysowa> oraz na stronach instytucji i urzędów odpowiedzialnych za konkretne środki. Informacji na temat warunków i możliwości uzyskania wsparcia udzielają konsultanci infolinii Tarczy, Grupy PFR, PUP, WUP, ZUS. Przedsiębiorcy mają także możliwość załatwiania spraw urzędowych online, w tym składania elektronicznie wniosków o środki wsparcia.

Warto natomiast zwrócić uwagę, że kompleksowe opracowanie rozwiązań dedykowanych przedsiębiorcom zawiera Przewodnik Antykryzysowy dla Przedsiębiorców przygotowany przez Grupę PFR (ostatnia aktualizacja: 30 czerwca 2020 r.). Przewodnik składa się z czterech części, w tym pierwsza dotyczy rozwiązań z Tarczy antykryzysowej, druga finansowania i doradztwa Grupy PFR, trzecia zarządzania firmą podczas pandemii oraz czwarta, która wskazuje gdzie można szukać wsparcia. Przewodnik dostępny jest na stronie: <https://pfr.pl/tarcza.html>.

W odniesieniu do podniesionej przez Rzecznika kwestii braku przejrzystości regulacji, który powoduje konieczność kontaktu z urzędnikami i w efekcie wydłuża okres oczekiwania na wsparcie, należy podkreślić, że kontakt z urzędem i instytucjami w wielu przypadkach jest po prostu nieunikniony. Wynika to z całkowicie naturalnej potrzeby weryfikacji indywidualnej sytuacji przedsiębiorcy pod kątem warunków przyznawania środków.

Należy przy tym wskazać, że wnioski elektroniczne, np. o świadczenie postojowe, są weryfikowane przez system. Jeżeli wniosek nie zawiera błędów oraz są spełnione warunki do otrzymania świadczenia, to wniosek kierowany jest do wypłaty. W stosunku do błędnych wniosków prowadzone jest postępowanie wyjaśniające. W takim przypadku czas rozpatrzenia wniosku może być wydłużony.

Ponadto Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach usprawniania procedur udostępniło online wszystkim PUP zasady, wzory wniosków i umów oraz zbiór najczęściej zadawanych pytań i odpowiedzi w zakresie interpretacji przepisów. W rezultacie ułatwiło to i ujedynoliciło proces składania wniosków, ich realizację oraz szybkość wypłaty środków. Dodatkowo prowadzone są dalsze działania związane z rozwojem i automatyzacją procesów związanych obsługą wniosków. MPiPS na bieżąco wyjaśnia z dyrektorami PUP kwestie związane z udzielaniem przez urzędy pracy wsparcia.

Z kolei do zagadnienia wyłączenia z egzekucji wsparcia finansowego należy podchodzić z dużą dozą ostrożności. W związku z tym, że na sprawy egzekucyjne składają się trudne sytuacje dłużników i słuszne interesy wierzycieli, należy zgodzić się ze stanowiskiem Krajowej Rady Komorniczej, że konieczne jest uwzględnienie interesów obu stron postępowania egzekucyjnego oraz właściwe stosowanie przepisów prawa przez wszystkie podmioty uczestniczące w czynnościach egzekucyjnych.

Zgodnie z ustawą o systemie instytucji rozwoju środki pochodzące z udzielonego przedsiębiorcom wsparcia finansowego nie podlegają egzekucji sądowej ani administracyjnej, chyba że egzekwowana wierzytelność powstała w związku z naruszeniem zasad, na których udzielono danemu przedsiębiorcy takiego wsparcia. Dotyczy to również świadczenia postojowego, a także zgodnie z ustawą o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o zmianie niektórych innych ustaw - mikroprzyczki oraz dofinansowań do wynagrodzeń.

Wśród rozwiązań tzw. „Tarczy” znajduje się również podwyższenie kwoty wolnej od egzekucji, jeśli obniżenie wynagrodzenia pracownika lub zwolnienie członka jego rodziny nastąpiło z powodu działań służących zapobieganiu zarażeniu wirusem SARS-CoV-2.

Wprowadzono także zakaz wyznaczania licytacji nieruchomości, w których mieszkają dłużnicy, w czasie trwania epidemii i 90 dni po jej zakończeniu.

Wobec tego trzeba podkreślić, że wprowadzono szczególną ochronę dłużników, mimo że wierzyciele mają silne uprawnienie do odzyskania własnych środków i również mogą znajdować się w trudnej sytuacji z powodu epidemii. Warto też wspomnieć, że z ochrony korzystają w szczególności środki unijne.

Odnosnie do prawa przedsiębiorców do oczekiwania od władzy przewidywalności, wyrażającej się, m.in. w uchwalaniu prawa ze znacznym wyprzedzeniem oraz z uwzględnieniem konsultacji społecznych, podkreślam, że w pełni zgadzamy się z tymi postulatami. Jednocześnie nie można było przewidzieć, że w 2020 r. epidemia koronawirusa, w tak krótkim czasie, stanie się globalnym wyzwaniem. Nie sposób było także przewidzieć jej skutków gospodarczych. Wobec tego trudno porównywać tempo czy specyfikę przebiegu procesu legislacyjnego w zwykłych warunkach z tym podczas wybuchu pandemii. Mimo tego, że sytuacja wymagała pilnej reakcji, rozwiązania wdrożone przez rząd w dużej mierze oparte były na postulatach zgłaszanych przez samych przedsiębiorców, organizacje ich zrzeszające, przedstawiciele pracowników oraz Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców. Projekty były przekazywane przez Ministerstwo Rozwoju, m.in. do reprezentantów organizacji pracodawców oraz związków zawodowych działających w ramach Rady Dialogu Społecznego. Podobne pilne decyzje były podejmowane nie tylko w Polsce. Przebieg działań na forum unijnym można śledzić na stronie: https://europa.eu/european-union/coronavirus-response_pl.

W odniesieniu do pytania o toczące się prace legislacyjne, należy wskazać, że wprowadzenie dalszych ułatwień dla firm i poszczególnych branż nie jest wykluczone, np. w formie przedłużenia niektórych z dotychczasowych środków wsparcia. Trzeba przy tym zwrócić uwagę, że pakiet rozwiązań osłonowych objęty tzw. „Tarczą Antykryzysową” jest oparty na Komunikacie Komisji Europejskiej „Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19”, które jako instrument uzasadniony wyjątkowymi okolicznościami, stosowane są od dnia 19 marca do 31 grudnia 2020 r. Komisja może jednak dokonać ich przeglądu przed tą datą i w razie potrzeby przedstawić dalsze wyjaśnienia w zakresie jej podejścia do określonych kwestii.

Natomiast pomoc długofalową przewiduje w szczególności tzw. „Polityka Nowej Szansy”, w ramach której 28 maja 2020 r. Sejm uchwalił ustawę o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców. Celem ustawy jest umożliwienie udzielania pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców w trudnościach w formie wsparcia finansowego (pożyczki) oraz w formie ulg w wykonaniu administracyjnej kary pieniężnej. Na wsparcie przeznaczono 120 mln zł z budżetu rocznie przez 10 lat.

Ponadto dalsza pomoc dla przedsiębiorców będzie udzielana w ramach dotychczasowych mechanizmów wsparcia poprzez działania, m.in. Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości: <https://www.parp.gov.pl/>, Krajowego Punktu Kontaktowego ds. Instrumentów Finansowych UE: <https://instrumentyfinansoweue.gov.pl/> oraz Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości: <https://www.een.org.pl/index.php>.

Na koniec chciałbym zauważyć, że na moment podpisania tego pisma liczba aktywnych przedsiębiorców w Centralnej Ewidencji Informacji o Działalności Gospodarczej w ostatnim czasie wzrosła i przekroczyła stan sprzed wprowadzenia stanu epidemicznego. Pozwala to na pewną dozę optymizmu w tych z pewnością niełatwych dla polskich przedsiębiorców czasach.

Co więcej, w letniej prognozie KE obniżyła prognozy dla większości krajów względem wiosennych przewidywań. W całej UE oczekuje się obecnie spadku PKB o 8,3%, a w strefie euro o 8,7% (odpowiednio o 0,9 pkt. proc. i 1 pkt. proc. większego niż przewidywano w maju). Na tym tle redukcja prognozy dla Polski o 0,3 pkt. proc. (do -4,6 proc.) przedstawia się nieźle. Nadal spadek ten jest najmniejszy wśród wszystkich krajów unijnych. Co szczególnie cieszy, odbudowa polskiej gospodarki także ma następować szybciej. Prognozowany wzrost PKB w 2021 r. wynosi 4,3%, natomiast w maju KE prognozowała wzrost o 4,1%. Oby te predykcje były zwiastunem jak najszybszego odbicia polskiej gospodarki. A za zainteresowanie jej sprawami Panu Rzecznikowi raz jeszcze uprzejmie dziękuję.

Łączę wyrazy szacunku,

z up. Ministra
Marek Niedużak
Podsekretarz Stanu

[podpisano elektronicznie]